

Hasta Ve Yaralı Taşıma Teknikleri

Yaralı Taşınmasında Genel Kurallar Nelerdir?

- Yaralı taşınmasında ilk yardımcı kendi sağlığını riske sokmamalıdır,
- Gereksiz zorlama ve yaralanmalara engel olmak için aşağıdaki kurallara uygun davranmalıdır.
 - Yaralıya yakın mesafede çalışılmalıdır.
 - Daha uzun ve kuvvetli kas grupları kullanılmalıdır.
 - Sırtın gerginliğini korumak için dizler ve kalçalar bükülmelidir (omurilik yaralanmaları riskini azaltır).
 - Yerden destek alacak şekilde, her iki ayağı da kullanarak biri diğerinden biraz öne yerleştirilmelidir.
 - Kalkarken ağırlığı kalça kaslarına vererek dizler, en uygun biçimde doğrultulmalıdır.
 - Baş her zaman düz tutulmalı, homojen ve düzgün bir şekilde hareket ettirilmelidir.
 - Yavaş ve düzgün adımlarla yürümek gerekir. Adımlar omuzdan daha geniş olmamalıdır.
 - Ağırlık kaldırırken karın muntazam tutulup kalçayı kasmak gerekir.
 - Omuzlar, leğen kemiğinin ve omuriliğin hizasında tutulmalıdır.
 - Yön değiştirirken ani dönme ve bükülmelerden kaçınılmalıdır.
 - Yaralı mümkün olduğunca az hareket ettirilmelidir.
 - Yaralı baş-boyun-gövde eksenini esas alınarak en az 6 destek noktasından kavranmalıdır.
 - Yaralı taşımak mükemmel bir ekip çalışması gerektirir.
 - Tüm hareketleri yönlendirecek sorumlu bir kişi olmalı, bu kişi hareketler için gereken komutları (dikkat, kaldırıyoruz gibi) vermelidir. Bu kişi genellikle ağırlığın en fazla olduğu ve en fazla dikkat edilmesi gereken bölge olan baş ve boyun kısmını tutan kişi olmalıdır.

Acil Taşıma Teknikleri Nelerdir?

- Genel bir kural olarak yaralının yeri değiştirilmemeli ve dokunulmamalıdır. Olağanüstü bir tehlike söz konusuysa taşıdığı her türlü riske rağmen acil taşıma zorunludur.
- En kısa sürede yaralılar, güvenli bir yere taşınmalıdır.
 - Sürükleme yöntemi,
 - Araç içindeki yaralıyı taşıma (RENTEK MANEVRASI).

Sürükleme Yöntemleri Nelerdir?

Yaralının sürüklenmesi oldukça faydalı bir yöntemdir. Özellikle çok kilolu ve iriyarı kişilerin taşınması gerekiyorsa dar, basık ve geçiş güçlüğü olan bir yerden çıkarmalarda herhangi bir yaralanmaya neden olmamak için seçilebilecek bir yöntemdir. İlk yardımcının fiziksel kapasitesi göz önünde bulundurulmalıdır. Mümkünse battaniye kullanılmalıdır.

Sürükleme yöntemleri şunlardır:

- Ayak bileklerinden sürükleme,
- Koltuk altından tutarak sürükleme.

Araç İçindeki Yaralıyı Taşıma (Rentek Manevrası) Tekniği Nedir?

Kaza geçirmiş yaralı bir kişiyi eğer bir tehlike söz konusu ise omuriliğine zarar vermeden araçtan çıkarma tekniğidir. Bu uygulama, solunum durması (yapay solunum uygulaması yapmak için), yangın ve patlama tehlikesi gibi olağanüstü durumlarda uygulanır.

- Kaza ortamı değerlendirilir; patlama, yangın tehlikesi belirlenir, çevre ve ilk yardımcının kendi güvenliği sağlanır.
- Hastanın/yaralının omuzlarına hafifçe dokunarak ve “iyi misiniz?” diye sorarak bilinci kontrol edilir.
- Hastanın/yaralının solunum yapıp yapmadığı gözlemlenir (göğüs hareketleri izlenir). Eğer solunum yok ise;
- Hastanın/yaralının ayaklarının pedala sıkışmadığından emin olunur; emniyet kemeri açılır.
- Hastaya/yaralıya yan tarafından yaklaşılır ve bir elle kolu, diğer elle de çenesi kavranarak boynu tespit edilir (hafif hareketle).
- Baş-boyun-gövde hizasını bozmadan araçtan dışarı çekilir.
- Hasta/yaralı yavaşça yere veya sedyeye yerleştirilir.

Sedye Üzerine Yerleştirme Teknikleri Nelerdir?

1. Kaşık Tekniği

Bu teknik, yaralıya sadece bir taraftan ulaşılması durumunda **üç ilk yardımcı** tarafından uygulanır.

- İlk yardımcı, yaralının tek bir yanında bir dizleri yerde olacak şekilde diz çökerler.
- Yaralının elleri göğsünde birleştirilir.
- Birinci ilk yardımcı; baş ve omuzundan, ikinci ilk yardımcı; sırtının alt kısmı ve

uyluğundan, üçüncü ilk yardımcı; dizlerinin altından ve bileklerinden kavrar. Daha sonra kendi ellerini yaralının vücudunun altından geçirerek kavrarlar.

- Başını ve omzunu tutan birinci ilk yardımcının komutu ile tüm ilk yardımcıları aynı anda yaralıyı kaldırarak dizlerinin üzerine koyarlar.
- Sonra uyumlu bir şekilde ayağa kalkarlar.
- Aynı anda tek bir hareketle yaralıyı göğüslerine doğru çevirirler ve aynı anda düzgün bir şekilde sedyeye koyarlar.

2. Köprü Tekniği

Yaralıya iki taraftan ulaşılması durumunda, **dört ilk yardımcı** tarafından yapılır.

- İlk yardımcıları bacaklarını açıp yaralının üzerine hafifçe çömelerek yerleşirler.
- Birinci ilk yardımcı; başı koruyacak şekilde omuz ve ensesinden, ikinci ilk yardımcı; kalçalarından, üçüncü ilk yardımcı da dizlerinin altından tutar.
- Birinci ilk yardımcının komutu ile her üç ilk yardımcı hastayı kaldırır.
- Dördüncü ilk yardımcı, sedyeyi arkadaşlarının bacakları arasına iterek yerleştirir ve yaralı, sedyenin üzerine konulur.

3. Karşılıklı Durarak Kaldırma

Omurilik yaralanmalarında ve şüphesinde kullanılır. **Üç ilk yardımcı** tarafından uygulanır.

- İki ilk yardımcı, yaralının göğüs hizasında karşılıklı diz çöker.
- Üçüncü ilk yardımcı, yaralının dizleri hizasında diz çöker.
- Yaralının kolları göğsünün üzerinde birleştirilerek düz yatması sağlanır.
- Baş kısmındaki ilk yardımcıları kollarını baş-boyun eksenini koruyacak şekilde yaralının sırtına yerleştirirler.
- Yaralının dizleri hizasındaki üçüncü ilk yardımcı, kollarını açarak yaralının bacaklarını düz olacak şekilde kavrar. Verilen komutla tüm ilk yardımcıları, yaralıyı düz olarak kaldırarak sedyeye yerleştirirler.

4. Kütük Yuvarlama Tekniği

Bu teknik, yaralının ağır olması ve sert sırt tahtası vb. olması durumunda, **dört ilk yardımcı** tarafından uygulanır.

- Üç ilk yardımcı yaralının tek bir yanında, bir dizleri yerde olacak şekilde diz çökerler.
- Yaralının elleri göğsünde birleştirilir.
- Birinci ilk yardımcı; baş ve omzundan, ikinci ilk yardımcı; sırtının alt kısmı ve uyluğundan, üçüncü ilk yardımcı; dizlerinin altından ve bileklerinden kavrar. Daha

sonra ilk yardımcıları kendi ellerini, yaralının vücudunun altından geçirerek kavrarlar.

- Başını ve omzunu tutan birinci ilk yardımcının komutu ile tüm ilk yardımcıları aynı anda yaralıyı yan çevirirler.
- Dördüncü ilk yardımcı, sırt tahtasını yaralının altına iter.
- Üç ilk yardımcı, yaralıyı yine komutla tahtanın üzerine çevirir.
- Yaralı, sedye üzerine yerleştirilerek bağlanır.

Sedye İle Taşıma Teknikleri Nelerdir?

Sedye ile taşımada genel kurallar şunlardır:

- Yaralı, battaniye ya da çarşaf gibi bir malzeme ile sarılmalıdır.
- Düşmesini önlemek için sedyeye bağlanmalıdır.
- Baş gidiş yönünde olmalıdır.
- Sedye daima yatay konumda olmalıdır.
- Öndeki ilk yardımcı sağ, arkadaki ilk yardımcı sol ayağı ile yürümeye başlamalıdır.
- Daima sedye hareketlerini yönlendiren bir sorumlu olmalı ve komut vermelidir.
- Güçlü olan ilk yardımcı, hastanın/yaralının baş kısmında olmalıdır.

1. Sedyenin İki Kişi Tarafından Taşınması

- Her iki ilk yardımcı çömelir, sırtları düz, bacakları kıvrık olacak şekilde sedyenin iki ucundaki iç kısımlarda dururlar.
- Komutla birlikte sedyeyi kaldırır ve yine komutla dönüşümlü adımla yürümeye başlarlar.
- Önde yürüyen, yoldaki olası engelleri haber vermekle sorumludur.

2. Sedyenin Dört Kişi Tarafından Taşınması

Yaralının durumu ağır ise ya da yol uzun, zor ve engelli ise sedye 4 kişi ile taşınmalıdır.

- İlk yardımcıların ikisi; yaralının baş, diğer ikisi; ayak kısmında sırtları dik, bacakları bükülü olarak sedyenin yan kısımlarında çömelirler. Sedyenin sapından tutarlar ve yukarı komutu ile sedyeyi kaldırır.
- Sedyenin sol tarafından tutan ilk yardımcıları sol, sağ tarafındakiler sağ adımlarıyla yürümeye başlarlar.
- Dar bölgeden yürürken ilk yardımcıları, sırtlarını sedyenin iç kısmına vererek yerleşirler.
- Merdiven ve yokuş inip çıkarken sedye mümkün olabilecek en yatay pozisyonda tutulmalıdır. Bunun için ayak tarafındakiler sedyeyi uyluk hizasında, baş tarafındakiler omuz hizasında tutmalıdır.

Bir Battaniye ile Geçici Sedye Oluşturma

- Tek bir battaniye ile sedye oluşturmada; battaniye yere serilir kenarları rulo yapılır.
- Yaralı üzerine yatırılarak kısa mesafede güvenle taşınabilir.

Bir Battaniye ve İki Kirişle Geçici Sedye Oluşturma

Yeterli uzunlukta iki kiriş ile sedye oluşturmak mümkündür.

- Bir battaniye yere serilir.
- Battaniyenin 1/3'üne birinci kiriş yerleştirilir ve battaniye bu kirişin üzerine katlan
- Katlanan kısmın bittiği yere yakın bir noktaya, ikinci kiriş yerleştirilir.
- Battaniyede kalan kısım, bu kirişin üzerini kaplayacak şekilde kirişin üzerine doğru getirilir.
- Yaralı bu iki kirişin arasında oluşturulan bölgeye yatırılır.

DİKKAT! Trafik kazalarında omurga yaralanması olabileceğinden, bundan sonra anlatılacak yöntemler önerilmez. İlk müdahaleden sonra 112 beklenmelidir.

Kısa Mesafede Süratli Taşıma Teknikleri Nelerdir?

1. Kucakta Taşıma

Bilinci açık olan çocuklar ve hafif yetişkinler için kullanışlı bir yöntemdir. **Bir ilk yardımcı** tarafından uygulanır.

- Bir elle, yaralının dizlerinin altından tutularak destek alınır.
- Diğer elle gövdenin ağırlığı yüklenerek sırtından kavranır.
- Yaralıya kollarını ilk yardımcının boynuna dolaması söylenebilir. Bu yaralının kendini güvende hissetmesini sağlar.
- Ağırlık dizlere verilerek kalkılır.

2. İlk Yardımcının Omzundan Destek Alma

Hafif yaralı ve yürüyebilecek durumdaki yaralıların taşınmasında kullanılır. **Bir ilk yardımcı** tarafından uygulanır. Bu yöntem **iki kişi** ile de uygulanabilir.

- Yaralının bir kolu, ilk yardımcının boynuna dolanarak destek verilir.
- İlk yardımcı, boşta kalan kolu ile yaralının belini tutarak yardım eder.

3. Sırtta Taşıma

Bilinçli hastaları taşımada kullanılır. **Bir ilk yardımcı** tarafından uygulanır.

- İlk yardımcı, yaralıya sırtı dönük olarak çömelir ve bacaklarını kavrar.

- Yaralının kolları, ilk yardımcının göğsünde birleştirilir.
- Ağırılık dizlere verilerek yaralı kaldırılır

4. Omuzda Taşıma (İtfaiyeci Yöntemi)

Yürüyemeyen ya da bilinci kapalı olan kişiler için kullanılır. **Bir ilk yardımcı** tarafından uygulanır. İlk yardımcının bir kolu boşta olacağından, bir yerden rahatlıkla destek alınabilir.

- İlk yardımcı sol kolu ile omzundan tutarak yaralıyı oturur duruma getirir.
- Çömelerek sağ kolunu yaralının bacaklarının arasından geçirir.
- Yaralının vücudunu sağ omzuna alır.
- Sol el ile yaralının sağ elini tutar, ağırlığı dizlerine vererek kalkar.
- Yaralının önde boşta kalan bileği kavranarak hızla olay yerinden uzaklaştırılır.

5. İki İlk Yardımcı İle Ellerin Üzerinde Taşıma (Altın Beşik Yöntemi)

Yaralının ciddi bir yaralanması yoksa ve yardım edebiliyorsa iki, üç, dört elle altın beşik yapılarak taşınır.

İki Elle: İki ilk yardımcının birer eli boşta kalır. Bu elleri birbirlerinin omzuna koyarlar. Diğer elleri ile bileklerinden kavrayarak yaralıyı oturturlar.

Üç Elle: Birinci ilk yardımcı bir eli ile ikinci ilk yardımcının omzunu kavrar. Diğer eli ile ikinci ilk yardımcının el bileğini kavrar. İkinci ilk yardımcı bir el ile birinci ilk yardımcının bileğini, diğer eli ile de kendi bileğini kavrar.

Dört Elle: İlk yardımcılar bir elleri ile diğer el bileklerini, öbür elleri ile de birbirlerinin bileklerini kavrarlar.

6. Kollar ve Bacaklardan Tutarak Taşıma

Yaralı, bir yerden kaldırılarak hemen başka bir yere aktarılacaksa kullanılır. **İki ilk yardımcı** tarafından uygulanır.

- İlk yardımcılardan biri, sırtı yaralıya dönük olacak şekilde bacakları arasına çömelir ve elleri ile yaralının dizleri altından kavrar. İkinci ilk yardımcı, yaralının baş tarafına geçerek kolları ile koltuk altlarından kavrar. Bu şekilde kaldırarak taşırlar.

7. Sandalye ile Taşıma

Yaralının bilinçli olması gereklidir. Özellikle merdiven inip çıkarken çok kullanılan bir yöntemdir. **İki ilk yardımcı** tarafından uygulanır.

- Bir ilk yardımcı sandalyeyi arka taraftan, oturulacak kısma yakın bir yerden, diğer ilk yardımcı, sandalyenin ön bacaklarını aşağı kısmından kavrayarak taşırlar.

